



LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS

Gelbėj mus, Viešpačiai...



Kronika

1973 m.

Nr 7

LITUANIA KATALIKU BAŽNYCIOS

KRONIKA NR. 7.

LAIŠKAS MOKYTOJUI

Mielas Mokytojau,

Mūdu esame tos pačios lietuvių tautos vaikai, abu mus riša ne tik kraujas, kalba ir paveldėta kultūra, bet ir rūpestis tautos ateitimi. Tautos ateitis - mūsų vaikai. Mūdu abu su viltim, rūpesčiu ir meile žvelgiame į juos. Aš - į savo vaikus, Tu - į savo, į mano, į daugelio kitų, kurie kiekvieną dieną susirenka į klasę. Nuo to, ką duosime šiemis vaikams, kaip paruošime juos gyvenimui, kokius žmones iš jų suformuosime, priklausys mūsų tautos ateitis. Todėl didžiulė atsakomybė už jų ateitį gula ant mūsų pečių.

Jausdamas didelę atsakomybę ir gerai suprasdamas tévo pareigas, aš stengiuosi savo vaikams nuo pat mažens įdiegti tuos principus, kurie visą gyvenimą padėtų ištikti jiems teisingais, dorais ir tvirtais žmonėmis. Tuos principus aš esu gavęs iš savo tévu, patikrinęs ir sutvirtinęs gyvenimo patirtimi, apsvarstęs ir apgalvojęs savo protu, apsisprendęs už juos pagal savo sąžinę. Tai ką laikau geru ir reikalingu, esu sąžinės įpareigotas perduoti ir savo vaikams. Iš kitos pusės, turiu tam ir teisę. Mes, tévai, vaikus pašaukėme į gyvenimą, mes juos auginame, rengiame, maitiname, slaugome susirgusius. Niekas nedraudžia man savo vaikus rengti tuo ar kitu drabužiu, niekas nekliudo maitinti tuo maistu, kuris, mano nuomone, vaikui reikalingas. Tad niekas neturi teisės drausti, neleisti ar būdyti perduoti vaikams ir tuos iš jinų ar moralinius principus, kurie,

įsitikinimū, žmogui reikalingiausii! Aš žinau, kad negalima meluoti, vogti, apgaudinti, žudyti. Sí įsitikinimą aš stengiuosi iđiegti ir vaikams. Žinau, kad gera yra dorai elgtis, būti teisingu, mylēti artimą - šitai noriu ītikinti ir savo vaikus. Taip pat žinau, kad, norint išlikti garbingu žmogumi, reikia kovoti su savo silpnybėmis, ydomis, išorinėmis pagundomis. Tai kovai aš ruošiu savo vaikus. O iš gyvenimo patirties esu įsitikinęs, kad tokia kova sėkmingiausia būna tuomet, kai žmogus jaučia atsakomybę ne tik prieš žmones, bet ir prieš Dievą, kai įsitikinęs, kad jo veiksmai ir poelgiai turi ne tik laikiną, praeinančią, bet ir amžiną vertę, kada klausone tik įstatymų, bet ir savo sąžinės balso. Todėl laikau būtina pareiga savo vaikus auklėti religiškai ir nenoriu, kad šią pareigą atliekant man kas nors kliudytu." Be to, ir Tu, mokytojau, tvirtini, kad tévai turi pareigą vaikus auklėti..."

Savo vaikus aš auklėju ne vienas. Iš namų aš juos leidžiu į mokyklą. Ten juos auklėti pavedu Tau. Bet noriu, kad Tu prateštum mano darbą, o ne jি grisutum. Aš noriu, kad Tu mano vaiko protą apginkluotum mokslo žiniomis, išmokytum jomis naudotis gyvenime. Toks, mano nuomone, turėtų būti mokyklos tikslas. Tačiau man labai skaudu, kai Tu, užuot statęs, imi griauti. Užuot objektyviai teikęs mokslo žinias, įvairių jo sričių pagrindus, imi niekinti mano ir mano vaiko įsitikinimus. Mano įsitikinimus Tu vadini religiniais prietarais, mano auklėjimą - prievara, o savo per prievarą brukamę ateizmą laikai laisvu ir normaliu dalyku. Jeigu Tu nevertini mano įsitikinimų - palik juos ramybėje, kaip aš nepuolu ir neniekinu tavųjų. Mokyk mano vaiką skaityti, rašyti, aiškink matematikos taisykles ir fizikos dėsnius, bet nekreipk šių lalykų

tendencingai prieš tuos principus, kuriuos gerbiu aš ir mano vaikas. Objektyvių mokėjio faktų aš nebijau, bet nenoriu, kad Tu jūos pateiktum iškreiptai ir tendencingai, vien tam, kad ipirštum mano vaikui svetimą pasaulėžiūrą. Tada, kai Tu puoli mano ir mano vaiko įsitikinimus, Tu panaudoji ne tik atitinkamai nukreiptą dėstomąją medžiagą. Tu ir užklasinėje veikloje ieškai būdų, kad iš mano vaiko sąmonės galėtum išrauti tai, ką aš ten esu įdiegęs. Tu, nežiūredamas mano norų, verti stoti į pionierių ar komjūnimo organizacijas, į ateistų būrelį. Tu jo įsitikinimus pajuoki sienlaikraščiuose, stenduose, ateistiniuose vakaruose ir paskaitose. Tu verti jį atsakinėti į įvairių ankstyvų klausimus ir per prievertą braunioci iš jo sąžinę. Ir jei mano vaikas bus silpnėsnis, arba aš būsiu nesugebėjęs jo visapusiškai užgrūdinti, Tu jį suluošinsi, išmokyxi veidmainiauti, netikėti tėvu arba mokytoju, o greičiausiai jiems abiems. Ar nepradės mano vaikas tada blaškytis, ar nepradės apgaudinėti Tavęs ir manęs, ar nėims ieškoti įtartinų pramogų, paviršutiniškų džiaugsmų, ar nenues ten, kur nei Tu, nei aš nenorime, kad nueitų? Ar bus jam brangus kilnesni idealai, ar rūpės jam tauatos ateitis, liaudies gerovė? Gal jis virs paprastu egoistu, be kilnesnių siekimų, be aukštesnių tikslų, susirūpinusiu vien savo asmeniškais malonumais? Ar daug tuomet iš tokio jaunuolio bus džiaugsmo Tau ir man, ar bus nauda tautai ir žmonėms? O mūsų tauta nedidelė, todėl kiekvienas jos narys yra brangus ir reikalingas. Juo laliau kiekvienas jaunuolis, kiekvienas besiskleidžiantis tautos žiedas turėtų būti sveikas ir gražus!

Taip, mielas Mokytojau, vaikai mūsų ateitis, mūsų tautos ateitis, ir mes turime

rimtai susimąstyti, kaip su šia ateitim
elgiamės. Tiesa, Tu pasiteisini, kad taip
liepia, Tu vykdai kažkieno nurodymus, valią.
Gal Tu pats to nenori ir taip nedarytum,
jei nuo Taves priklausytų. Labai tuo tikiu.
Bet vis dėlto prisimink, kad vaikas mano,
bet ne tu, kurie Tave įpareigojo auklėti
jį priešingai mano auklėjimui. Atsimink tą
didžiulę atsakomybę savo tautai. Jos ateiti,
jos gyvybiniai reikalai Tave taip pat
turėtų įpareigoti. Ar nebijotum stoti prieš
tautos teismą? Ar galėtum gryna sąžine at-
sakyti, kad niekuomet nekeitei žmogui ir
tautai švenčiausiu dalykų i didesnę algą
ir saugią ramybę?

Pagaliau pinigai. Tie pinigai, kuriuos
Tu gauni už savo darbą, yra mano ir kitų
mokinių tėvų uždirbtų. Bet i tėvų norus,
kaip turi būti auklėjami vaikai, atsižvelgti
nenori.

Nenoriu, mokytojau, tau nurodinėti, kaip
turi dirbti. Tai Tavo pedagogo dalykas. Dirb-
ti su jaunu žmogumi iš tikrųjų nelengva.
Auklėti vaiką ar jaunuoli, formuoti jo cha-
rakterį, tai tikrai didelis, atsakingas ir
sunkus darbas. Todėl šitame darbe neturėtų
būti vietas ir laiko griauti tai, ką aš jau
esu padarės. Priešingai, čia mudviem abiem
reikia bendradarbiauti, vienas kitam padėti,
reikia dirbti išvien, kuo vieningiau. To iš
mūsų reikalauja tėvo, mokytojo, mudvieju
abiejų - mažos lietuvių tautos sūnų parei-
ga!

Tavo mokinio tėvas

"ATSAKYMAS" I TIKINČIŲJŲ PAREIŠKIMUS

P a n e v ē ž i o r a j o n a s.
1973 balandžio 6 Steponiškio kaime pas
Julių Rudį atėjo Miežiškių apylinkės mi-
licijos īgaliotinis Ilicevičius, apylinkės
pirmininkė R. Smetonienė, "Nevėžio" kolūkio

kolūkiečiai Glebavičius, P. Drilinga ir vienas nepažistamas pareigūnas.

R.Smetonienė su Ilicevičium reikalavo, kad Rudienė atiduotų raštus su parašais /žr. LKB Kronika Nr.6./ ir pagrasino, jei neatiduosianti, bus daroma krata. Norėdama išvengti kratos, Rudienė atidavė pareiškimus su keturią dešimčia parašų, kurių tarpe buvo ir Rudžių šeimos parašai.

Rudienei "svečiai" paliko kvietimą balandžio 7 atvykti į Panevėžio saugumo komitetą. Čia ją tardė tas pats "nepažistamas", buvęs kratos metu. Rudienė buvo klausinėjama, kas jai davės pareiškimų tekstus. Tardytojas aiškino, kad visa tai nesąmonė, nes trukdo vaikų auklėjimą, žadėjo atimti motinystės teises ir vaikus atiduoti valstybės auklėjimui. Rodydamas pareiškimus su parašais, tardytojas klausė pavardžių tų asmenų, kurių parašai buvo neįskaitomi.

Po savaitės Rudienė saugumo komitete vél buvo klausinėjama, iš kur gavusi pareiškimus. Tardytojas grasino iškelti baudžiamąją bylą už tarybų valdžios šmeižimą, jei Rudienė nepasakysianti, iš kur gavusi pareiškimų tekstus.

Iš Miežiškių vidurinės mokyklos iš apylinkės tarybos raštine buvo iškviestos XI klasės moksleivės E. Skrebytė ir J. Ruddytė. Čia buvo patikrinti jų parašai. Skrebytė buvo klausiamā, ar draugaujanti su Rudyte, ar nesilanko pas Rudžius nepažistami kunigai, ar bendrai nesimeldžiama. J. Ruddytė klausė, kas jos motinai davė pareiškimus, ar nesilanko pas juos nepažistami kunigai, ar seniai pas juos buvęs Miežiškių parapijos klebonas kun. K. Balsys, ką kunigai sákę per išpažinti. Rudytei aiškino, kad jos mama esanti fanaticė ir dukra ją turinti perauklėti, prašyti, kad mama prisipažintu,

kas jai davės pareiškimus.

Gegužės 23 pas Rudžius padarė kratą LTSR Prokuratūros ypatingai svarbių bylų tardytojas J.Vilutis su milicijos įgaliotiniu Ilicevičium ir dviem saugumiečiais. Krata truko tris valandas.Jos metu buvo paimta Šiluvos Dievo Motinos statulos ir kun.Sungailos primicijų paveikslėliai,.. Rudžių giminės adresai.Baigus kratą,Rudienė buvo išvežta į saugumo komitetą.Tardymo metu buvo tikrinama jos rašysena ir parašai sėdint,stovint ir net atsitūpus.

Tardytojas J.Vilutis klausinėjo,iš kur gavusi pareiškimus,ar neturinti pažiastamų vienuolių;grasino,jei nepasakys,tai paklius į kalėjimą,o dukrai nebus leista baigti vidurinę mokyklą arba gausianti blogą charakteristiką.

Tardytas Rudienės vyras ir net vienuolikmetis sūnus Stasiukas.Berniuoko klausė,ar nesilanko jų šeimoje nepažistamų vyrų,ar jis tikis Dievą,ar mokas poterius,kodėl ne pionierius?

Pas pasirašiusius pareiškimus LTSR Svietimo Ministerijai ir Religių reikalų tarybos įgaliotiniui K.Tumėnui asmenis į namus lankësi tarybinio ūkio direktorius Valaitis,Panevėžio rajono kompartijos trečioji sekretorė J.Kalačiovienė, "Tévynės"redaktorius"Kancė ir kt.Atvykėliai barėsi,kad žmonės pasiraše pareiškimus,prašė,kad parodytų maldaknyges,rožančius.Pamatę ant sienos religinių paveikslų,teiravosi iš kur gavę.Klausinėjo,ar lanką bažnyčią,praktikuoją velykinių išpažinti? Tuos ,kurie atsakydavo teigiamai,išvadino tamsuolais,atsilikėliais.

Miežiškių parapijos bažnytinio komiteto pirmininkas A.Šukys buvo išbartas,kodėl jis nematęs,kas darosi bažnyčioje ir nepranešęs,kai buvo renkami parašai.

Gritenienė atsilankiusius pavaišino.

- Kaip tu mus vaišini, nes mes jūsų priešai?

- Musų tikėjimas moko, kad ir priešas turime mylėti, -atsakė moteris.

Turauskų vaikai buvo klausinėjami, ar moka tikėjimo tiesą. Vaikai kuo puikiuosei viską paaiškino. Valdžios pareigūnai bandė tevus sugédinti, kad jie esą atsili-
kę.

- Kol mes gyvi būsime ir vaikai mūsų tokie bus, visi pildysime savo religines pareigas, - drąsiai atsakė Turauskai.

Iš vienos šeimos pareigūnai norėjo išsinešti "Nisių metraštį", tačiau sūnus abiturientas, pasivijęs išeinančius, atėmė.

J. Pinigienė buvo ilgai tardoma dėl parašų ir daug kartų versta pasirašyti savo pavardę: ir sėdint, ir stovint ir ant žemės pasidėjus popierį. Mat valdžios pareigūnai žūt būt norėjo įrodyti, kad parašai daugiausia netikri.

+ + +

P a n e v ē ž y s . 1973 gegužės 24 buvo padaryta krata pas Panevėžio miesto Finan-
sų skyriaus inspektorę E. Svirelienę. Ka-
dangi kratos metu ši moteris gydėsi Drus-
kininkuose, tai dalyvauti kratoje buvo iš-
kviesta jos duktė Irma. Per kratą, trukusią
dvi valandas, buvo paimtas lapelis su gyvo-
jo rožančiaus intencijomis, T. Totho knyga
"Jaunuolio būdas", išspausdinta elektrogra-
finiu būdu ir Svirelienės foto nuotrauka.
Svirelytė buvo klausinėjama, ar skaitanti
religines knygas, kas lankosi pas jos mo-
tiną, kokias religinei organizacijai moti-
na priklausanti, ar dažnai einančios į baž-
nyčią, ar nemačiusi raštų su parašais, ar
motina davusi jai pasirašyti? Gąsdino,
kad motinai bus sudaryta baudžiamoji byla.

Krata buvo padaryta ir Svirelienės

darbovietėje, tačiau nieko nerasta.

Gegužės 25 tardytojas J.Vilutis, nuvykęs iš Druskininkus, Svirelienės kambaryje/sanatorijoje/padarė kratą. Buvo paimti keli laiškai.

Sugrižusi iš sanatorijos E.Svirelienė buvo saugumo komitete tardoma, iš kur gavusi iš kam atidavusi pareiškimus su parašais. Tardytojas baugino, kad jinai būsianti atleista iš darbo ir nuteista.

Birželio mėn. pradžioje E.Svirelienė buvo svarstoma Vykdomojo komiteto posėdyje ir kaltinama, kad lankanti bažnyčią, dalyvaujanti procesijoje."Kaltininkę" vertė "savo noru" apleisti šią darbovietę, tačiau drąsi moteris nesutiko.

+ + +

Kauna s.1973 kovo mėnesį Kauno katedros-bazilikos choristė V.Grincevičiūtė keliems asmenims parodė kažkokį pareiškimo tekštą. Kovo 29 pas ją į namus apsilankė vienas saugumo pareigūnas ir be prokuroro sankcijos padarė kratą. Ieškojo pareiškimo teksto, kuri V.Grincevičiūtė buvo parodžiusi keliems asmenims. Teksto neradus, V.Grincevičiūtė sakė, jog ji pati parašiusi pareiškimą, prašydama išleisti daugiau Šv.Rašto egzempliorių. Saugumo komitete V.Grincevičiūtę klausinėjo apie daugelių asmenų, grasė iškelsią baudžiamąją bylą.

Kitę dieną V.Grincevičiūtės bute vėl be prokuroro sankcijos buvo padaryta krata ir paimta knyga "Ieškau tavo veido". Buto savininkė vėl buvo tardoma, iš kur gavusi pareiškimų tekstus ir kt.

Trečiąją "reviziją" V.Grincevičiūtės bute saugumo pareigūnai atliko balandžio 2.

Gegužės 11 V.Grincevičiūtės bute ir darbovietėje su prokuroro sankcija buvo padaryta nuodugni krata. Peržiūrėti net tualeto popieriai. Kratai vadovavo LTSR

Prokuratūros ypatingai svarbių bylų tardytojas J.Vilutis.Kratos tikslas - paimti tarybų valdžią šmeižiančią literatūrą ir pareiškimų tekstus.Deja,jokių pareiškimų nei tarybų valdžią šmeižiančios literatūros nerasta.Kratos metu paimti visi rasti adresai,užrašai,laiškai,atvirlaiškiai ir keletas spausdinių,tarp jų "Tragedija Dainavos šalyje".Tardymo metu V.Grinkevičiūtė suvesta akistaton su Katedros vargonininku Beinorium,kuris paliudijo, jog ši jam rodžiusi pareiškimo tekstą LTSR Švietimo Ministerijai.V.Grinkevičiūtė ši liudijimą paneigė.

Po daugybės tardymų,šantažavimų darbo-vietėje,grasinimų,kad būsianti nuteista,pagaliau V.Grinkevičiūtė iškviečiama į Respublikinę prokuratūrą ir jai pranešama,kad byla nesudaryta,bet galinti būti atnaujinta,jei išdrįstų mokyti vaikus tikėjimo tiesą.

Kiek sugaišinta laiko,kiek atimta sveikatos vien dėl to,kad tarybinė pilietė sumanė paprašyti savo valdžios išleisti daugiau Šv.Raštai

LIETUVOS KATALIKAI RAŠO

LTSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumui

Tikinčiųjų grupės

P a r e i š k i m a s

Spaudoje,susirinkimuose,mokyklose,per radiją,televiziją,filmus,teatrą vedama aštri antireliginė propaganda,nevengianti faktų iškraiipymo,neteisingų kaltinimų, tikinčiųjų išjuokimo ir pažeminimo.Antireliginės akcijos dingstimi nesidrovima net žeminti tautą,Šitai dėroma filme "Her-

kus Mantas", kur, propaguojant ateizmą, metamas skaudus, istorijos mokslo nepatvirtintas kaltinimas: prūsai dievams gyvus žmones deginė. Religijai žmonių akyse pažeminti ir suniekinti nesivaržoma panaudoti net žemų priemonių.

Religija emerkama, o ateizmas prieverta visiems peršamas. Kokie to padariniai?

Leninas yra mokes, kad idėjų, teorijų ir mokslo teisingumas patvirtinamas praktika. Beveik trisdešimt metų, kai Lietuvoje jaunoji karta ir visa visuomenė auklėjama ir nuteikiama ateizmo dvasia. Mokyklose per pamokas ir visus užklasinius renginius propaguojama ateizmas ir niekinama religija. Mokyklų stenduose iškabintos karikatūros, pajuokiančios tikinčiuosius. Bažnyčią lankantieji mokiniai tardomi, bauginami, kartais net baudžiami, kaip buvo pasielgta su Aurelija Račinskaite, kuriai sumažintas elgesio pažymys su įrašu "už bažnyčios lankymą". Ką parodė šitokia ne visai trumpa ateistinio auklėjimo praktika?

Jeि prieš ateistinio auklėjimo į mokyklas įvedimą Lietuvoje jaunuolių vagiliavimas, plėšikavimas, kėsinimasis į žmogaus gyvybę, lytinis nesantūrumas buvo labai reti atvejai, tai dabar - nuolatinis reiškinys. Kovai su jaunuolių nusikalstamu mu prie milicijų skyrių įsteigti vaikų kambariai. Niekada Lietuvoje nebuvo taip plačiai paplitęs girtavimas, svetimo turto savinimasis, žmogžudystės, melas, nesąžininimas ir nejautumas pareigai, kaip paskutiniai metais. Sąžinės nejautrūmą patiriame susidurdami su darbuotojais ir pareigūnais visur: parduotuvėse, fabrikuose, administracijos, gydymo ir kitose įstaigose. Praktika parodė, kad ateistinis auklėjimas nėra pajėgus išugdyti jaunuomenėje tvirtus moralinius principus ir ateistinė propagaanda nesureba pakeisti visuomenės mora-

žinio lygio.

Amžių išbandymą išlaikiusi krikščioniškoji morale, ugdanti sąžinės jautrumą, skatinanti žmogų kontroliuoti patį save, nugalėti neigiamus polinkius, sąžiningai atlikti pareigą ir jausti vidinę atsakomybę už savo veiksmus, paneigiamą ir trukdomą.

Tikintieji yra puolami, bet jiems gintis neleidžiama. TSRS Konstitucijos 123 str., skelbiąs piliečių lygybę visose visuomeninio gyvenimo srityse, ir 125 str., garantuojas TSRS piliečiams žodžio, spaudos, susirinkimų ir eitynių laisvę, tikintiesiems netaikomas. Jie savo įsitikinimų negali ginti nei susirinkimuose, nei per spaudą, nei per radiją, nei kitomis priemonėmis, kuriomis netrukdomai savo idėjoms skleisti gali naudotis ateistai. Religinio turinio knygų leisti negalima. Tiesa, tarybinės valdžios metais Lietuvoje buvo išleistas "Maldynas", "II Vatikano susirinkimo nutarimai" ir "Naujasis Testamentas". Trys knygos maždaug per trisdešimties metų laikotarpį! Ir tai tokiu mažu tiražu, kad tik reta tikinčiųjų šeima jas galėjo įsigyti. Spaldoje ir tarybinės vyriausybės atstovų oficialiuose pareiškimuose dažnai smerkia maasinė ir religinė diskriminacija, vykdoma kitose šalyse. Tai kodėl leidžiama religinė diskriminacija Lietuvoje?

Mes, žemiu pasirašiusieji tikintieji, išrašome Lietuvos TSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumą užkirsti kelią religinei diskriminacijai ir leisti Lietuvos tikintiesiems:

1/žinių skleidimo priemonėmis/spauda, paskaitomis, radiju, televizija/ginti ir skleisti savo įsitikinimus;

2/kurti tikinčiųjų visuomenines organizacijas;

3/leisti laikraščius ir religinio tu-

rinio knygas;

4/nedrausti moksleiviams lankyti bažnyčią, nepersekioti ir nebausti einančių į bažnyčią moksleiviu;

5/neriboti skaicius kandidatų, stojanciu į Kunigų seminariją;

6/sulaikyti visas religinės diskriminacijos priemones.

Mes norime tiketi gera tarybinės valdžios valia. Lenkijoje ir kitose socialistinės sistemos šalyse tikintieji netrukdomi lanko bažnyčią, katekizuoja vaikus, leidžia religinio turinio knygas. Mes laukiamė, kad ir Lietuvoje bus užkirstas kelias religinėi diskriminacijai.

1973 rugpiūčio mén. 540/penki šimtai keturiasdešimt/parašų

LTSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumui

P a a i š k i n i m a s

Lietuvos TSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumui siunčiame pareiškimo tekstą, kurį pasiraše 540 tikenčiųjų. Pareiškimo lapu originalai su parašais nepateikiami dėl tokios priežasties:

Lietuvos TSR Prokuratūros pasiūstas ypatingai svarbių bylu tardytojas J. Vilutis keletą mėnesių terorizavo katalikus Kaune, Panevėžyje ir kitose vietose vien už tai, kad jie rinko, arba bent buvo ištarti rinkę parašus po pareiškimais, adresuotais tarybinei vyriausybei dėl tikenčiųjų diskriminavimo. Buvo kamantinėjami ir pasirašiusieji minėtus pareiškimus. Situo Lietuvos TSR vyriausybė pademonstravo nenorą skaitytis su tikenčiųjų teisėmis, o vien siekiant jėga primesti katalikams svetimą ideologiją.

S.m. rugpiūčio mén. pradžioje tarybinė vyriausybė uždraudė Lietuvos vyskupams teik-

ti Sutvirtinimo Sakramentą, kol bus "nuimtas derlius". Šis administratyvinis pasaulietinės valdžios kišimasis į Sakramentų teikimą ryškiai parodė, koks "derliaus nuémimas" rūpi tarybinei vyriausybei - jéga atitraukti žmones nuo tikėjimo.

Dėl minėtų priežasčių pareiškimo tekstus su 540 parašų Lietuvos TSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumui pasiūsime, tik pilnai įsitikinę tarybinės vyriausybės gera valia. Kol kas įsame įsitikinę tik jos noru tyliai ir greitai, nors ir nežmoniškomis priemonėmis, sunaikinti Lietuvos Katalikų Bažnyčią.

Taip pat Lietuvos TSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumui pranešame, kad pavėluotai buvo gauti keturi pareiškimo LTSR Švietimo Ministerijai lapai su 320-čia parašu ir keturi pareiškimo Religijų reikalų tarybos įgaliotiniui K. Tumėnui lapai su 302 parašais. Minėti pareiškimų lapai su parašais bus pri-dėti prie anksčiau surinktų pareiškimų lapų, apie kuriuos LTSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumas buvo informuotas 1973 gegužės 14 pareiškimu. Taigi, pareiškimą LTSR Švietimo Ministerijai dėl tikinčiųjų moksleivių diskriminacijos pasiraše viso 14604 tikinčių pareiškimą Religijų reikalų tarybos įgaliotiniui K. Tumėnui dėl katalikiškos spaudos trūkumo - viso 16800 tikinčiujų.

1973 m. rugpjūčio mėn. 31 d.

Lietuvos kataliku atstovai

V I L N I A U S A R K I V Y S K U P I J A

V i l n i u s . 1973 m. rugpiūčio mėn. pradžioje Religių reikalų tarybos įgaliotinio pavaduotojas Murnikovas pranešė Lietuvos Vyskupams ir Valdytojams, kad rugpiūčio mėnesi "dėl derliaus nuémimo" nebus galima sekmadieniais ir per Žolinę teikti Sutvirtinimo Sakramentą.

Tikintieji, nežinodami uždraudimo, rugpiūčio 5 gausiai susirinko į Šilalę ir Alantą ir koks buvo jų pasipiktinimas, kad dėl tariamo derliaus nuémimo vyskupui neleista atvykti.

Vysk.R.Krikščiūnas Panevėžio vyskupijos kunigams pranešė, kad dėl derliaus nuémimo reikia atidėti vėlesniam laikui net atlaidų iškilmes. Kunigai atlaidus šventę kaip anksčiau, o valdžia nedriso kištis.

Rugpiūčio 5 kunigai iš sakyklų informavo tikinčiuosius apie Sutvirtinimo Sakramento atidėjimą vėlesniam laikui. Drąseančių kunigai atvirai nurodė tikrąsias draudimo priežastis.

Murnikovui ir kitiams valdžios atstovams rūpėjo sukludyti tūkstančiamse vaikų jiems patogiausiu metu priimti Sutvirtinimo Sakramentą.

Sutvirtinimo Sakramento teikimo uždraudimas yra rubus valdžios kišimasis į religini kultą.

+ + +

1973.V.8 naujasis Religių reikalų tarybos įgaliotinis K.Tumėnas susišaukė einančius pareigas Vyskupus ir Valdytojus pirmai pažinčiai. Jis buvęs labai mandagus, žadėjo visur padėti, duoti leidimą katekizmo išleidimui, devocionalijų gaminimui. Paskui susirinkusiems parodės "LKB Kronikos" penktąjį numerį apgailestavo, kad šis leidinys "šmeižias" tarybine tikrove, yra skirtas užsie-

niui, kad prie jo nagus yra prikišę kunigai ir kad kažkam reiksią nukenteti. Kita didele "blokybė" Lietuvos Katalikų Bažnyčios gyvenime yra parašų rinkimas po įvairiais pareiskimais.

Panašias mintis įgaliotinis K. Tumėnas išdėsto Šiaulių ir Joniškio dekanatų kūnigame, pirmajį kartą pokario metais susirinkusiems į dekanalinę konferenciją.

+ + +

Vilniaus V. Kačukė Universiteto studentai, suorganizavę turistinę kelionę po Dzūkiją, sumanė aplankyti ir Didžiojo Lietuvos kūnigaikštio Vytauto paminklą Perlojoje/Varėnos raj./. Nusipirkę gėlių devyniesiems iškeliavo į žygį gegužės 13.

Atėję į Perloją prie Vytauto paminklo, padėjo gėles, bet nei dainavo, nei kalbu sakė. Juos čia atsekė saugumo pareigūnas, vėliau telefonu iškvietęs kitus saugumiečius ir miliciją. Studentus, grįžtančius namo, kely su laikė, grąžino į Perloją ir prasidėjo tardymas. Ir štai kokie jo rezultatai: iš universiteto pašalinti trys aktyviausi, jau anksčiau įtarti studentai - Eugenijus Banyš, Remigijus Kajeckas ir Pranas Grigas.

Pirmiausia jie pašalinti iš VLKJS už komjaunuoliškos drausmės laužymą, o Kajeckas dar ir už nepastovias pažiūras / kratos metu rasta maldaknygė/.

Iš universiteto išmesti visi trys už grubų drausmės laužymą. Prorektorius mokyto reikalams Sudavičius ir vadovybė kaltino studentus, kad be jokios progos neše gėles prie Vytauto paminklo. Tai buvo, anot universiteto vadovybės, užmaskuotas Kalantos metinių minėjimas.

Nukentėję studentai, ieškodami teisybės ir užtarimo, kreipėsi net į Lietuvos KP Centro Komitetą. Ir čia jiems buvo atrėžta:

- Užtenka, kad padėjot gėles prie Vytauto - feodalo ir grobikot Tai nesuderinama nei su konjaunuoliu, nei su tarybinio žmogaus principingu ir patriotiškumu.

Štai kaip turizmas Lietuvą skatinamas ir propaguojamas. Štai kaip vertinama mūsų tautos praeitis!

R a t n y ö i a. 1973 liepos 8 Rątnyčios bažnyčioje Vilniaus vyskupijos valdytojas mons. C. Krivaitis teikė Sutvirtinimo Sakramentą. Nors sakramentų teikimas yra gryna i Bažnyčios vidaus dalykas, bet Valdžia tuo labai domisi. Valdžios pareigūnai spręndžia, kur ir kiek kartų per metus galima teikti Sutvirtinimo Sakramentą, rūpinasi, kaip vienos iškilmės organizuojamos. Štai, pavyzdžiu, prieš pat šias iškilmes Rątnyčios klebonas lgn. A. Andriuškevičius buvo pakviestas į Varėnos rajono DžDT vykdomojo komiteto pirmininko kabinetą pokalbiui. Buvo nurodyta, kad vyskupijos valdytojas būtų sutiktas tikrai šventoriuje. Rajono Vykdomojo komiteto pirmininkas pageidavo, kad kuo mažiau žmonių išlydėtų valdytoją.

Liepos 8 - ją nuo ankstyvo ryto pėsti ir važiuoti tikintieji traukė į Rątnyčią. Ankstyvi buvo ir valdžios "talkininkai". Visuose keliuose į Rątnyčią atsirado autoinspektorų postai, kurie stabdė mašinas, tikrino vairuotojų dokumentus, peretai klaušė, kur iš ko važiuoja.

Kolūkiams ir kitoms istaigoms buvo uždrausta tam reikalui duoti transportą, arkliaus. O jeigu kas ir bandė pasinaudoti tomis priemonėmis, autoinspektorai nepraleido. Pats autoinspektorius, budėjęs prie Druskininkų tilto, už pavadžio apsuko vežimą, kuriame sėdėjo keletas vaikų.

Asmeninių transportų nuolat tikrino prie kabūs autoinspektorai. Kai kurie vairuo-

tojai buvo patikrinti net 6 kartus.

Autobusai, kursuojantys i Ratnyčią, Druskininkus, Baltašiškę negalėjo visų norinčių atvežti.

Ne mažiau valdžios "talkininkų" buvo prie šventoriaus, šventoriuje ir net bažnyčioje. Cia jų pareigos buvo kitos: užrašinėti mašinų numerius, stebėti žmones, klausytis kunigų pamokslų, gaudyti rožančių, maldaknygių, kryželių ir šventų paveikslų paradavėjus. Pastarąjį užduotį jie stengėsi atlikti ryte, kai tik prekiautojai šventoriuje išsidėstė savo prekes, o tikičiuju dař buvo neperdaugiausia. Nukentėjusieji pasakojo, kaip šitai buvo daroma. Prisiartinę keli civiliai vyrai / kartais net 7 / pradeda tarsi rinktis sau rožančius ar maldaknyges, varto, žiūrinėja, klausinėja kainų ir staiga vieni griebia prekiautoją, kiti čiupę prekes, kuo greičiausiai sprunka iš šventoriaus. Visa tai stengiamasi atlikti be triukšmo, kad nekiltų sąmyšio ir tikintieji neišvaduotų suimtujų. Jei prekiautojas pradėdavo garsiau teisintis ar verkti, jam išakydavo tylėti. Devocionalijos kartais čia pat būdavo išniekinamos, plėšomos, spardomos kojomis.

Tą pačią dieną pamoksle kun. L. Kunevičius viešai pasmerkė ši negarbingą elgesį. Pamokslininkas sakė, kad tikintieji yra ir taip prievara nuskurdinti, nes jiems negalima turėti religinės spaudos - laikraščių, žurnalų, knygų; jie negali naudotis radio ir kitomis civilizacijos priemonėmis savo tikėjimui pažinti ir gilinti. Negana to, net rožančių, maldaknygių ar kryželių jiems neleidžiama išigyti.

Nežiūrint kliučių, Ratnyčion susirinko apie 7000 žmonių. Sutvirtinimo Sakramenta priėmė apie 2700 vaikų ir jaunimo.

Bažnyčioje prie klausyklų buvo didelės eilės. Ypač gausu buvo tikinčiuju iš Baltarusijos, nes ten maža yra kunigų.

Valdžia buvo nepatenkinta Sutvirtinimo sakramento teikimo iškilmėmis. Ratnyčios klebonas buvo iškiestas į Varėnos rajoną, kur Vykdomojo komiteto pirmmininko pavaduotojas Visockis priekaištavo dėl Gerdašių klebono kun. L. Kunevičiaus pamokslo.

Pats Sutvirtinimo sakramento teikėjas irgi buvo īgaliotinio K. Tumėno bartas, kad Ratnyčioje blogai buvę parinkti pamoksli-ninkai.

"Šukuotas" buvo ir Gardino dekanas, kam siuntės savo tikinčiuosius į kitą respubliką. Reikalavo pranešti, kiek jo dekanate išduota Sutvirtinimo Sakramento kortelių.

Šiandien daug kalbama apie "šaldojo kar" likvidavimą, įtampų atpalaidavimą ir abipusiškai naudingą bendradarbiavimą net su kapitalistinėmis šalimis. Tikintieji, deja, nesulaukia, kada tarybų valdžia atsisakys šaldojo kar metodų prieš tikinčiąjį liaudi, kada atpalaiduos diskriminacijos varžtus.

V a l k i n i n k a i . 1973. VII. 20 šios parapijos klebonas kun. Algimantas Keina zokristijoje tikrino dvi mergaites, ar pasirengusios Pirmajai Komunijai. Netikėtai į zokristiją išiveržė Varėnos rajono pareigūnas Šalna su korespondentu Daugėla. Vie-nas fotografavo vaikus, kitas šaukė:

- Nevalia nei katekizuoti vaikus, nei tikrinti jų žinias! Iš viso nevalia vaikus vesti į bažnyčią. Yra tik viena mokykla!...

Mergaites atsivedusi moteris drąsiai gynė savo ir mergaičių teises:

- Mes turime teisę vaikus vesti išpažinties. Mes prašome, kad kunigas patikrintų vaikų religines žinias. Jūs neturite teisės

Šiuo čiau uždrobusi, jai nelsisite viešai,
mes aplašta vosinė vaikus į bažnyčią, eisi-
me į pogrindį.

Valdžios pareigūnai kamantinėjo moterį,
kad pasakyto savo pavardę. Šiai atsisakius,
priestatę vėlancos rajono saugumo komite-
to pareigūnui eržtus nusivedė į apylinkę:

Kada... varėnos rajono komisija užtiko
vaikus, tarp kurių buvo vien du vaikus, tai klebono
dienos laikas. Taip, tikstasi užklupti dideli
vaikai būtų.

Geležink. Lietuvos Ministrui M. Gedvilui
Lietuvos Republikos Karijai
Geležink. raj. Ceikinių
aplijos uokinių tėvų

Š L I M A D

Geležink. parapijos tikin-
tukų ČKP CK Generaliniam Sekre-
tarijui, karie iugrastę pasiuntēme
iš JRS pareigūnė mama tokį
raštą: „Jusų pareiškinim, pra-
kyčių negalinčių kibčiai į mo-
nastyrį! Neatsakyte tvarke ir
aviliavoti religines spei-
galius. Užklaus M. Gedvilis”.

Geležink. ministro mes laukėme
išvadai. Iš vloč mūsų iždastytu
lėšai matyt, kaip mokytojai
praktiniu veidu jas kilės i
realumje į nepriskir pagrind-
us. O kurių atsakymo tartum
nežinome išplėsti.

Geležink. parapijos veltinių
Lietuvos Ministerijai, kad Vald-
žios pareigūnai pabaltino iš mo-
nastyrų Varnių ir Gure, iš kuri-
ų miestų buvo išvežti gerintas per-

Kalėdass nusivedė į bažnyčią. Tame pačiame pareiškime Jums rašeme, kad 1967 m. gegužės mėn. per atlaidus atvažiaavo į Ceikinius Ignalinos Švietimo skyriaus vedėjas Jadzevičius ir, išsikvietęs iš bažnyčios mūsų kleboną, kažkiek laiko trukdė pamaldas.

1966 Ceikinių mokytoja Medeišytė, norėdama visus mūsų vaikus išrašyti į pionierius, davė mokiniam lietuvių kalbos rešto darbą, kad išmoktų vaikai rašyti pareiškimą įstoti į pionierius. O kada mokiniai tokį pareiškimą kaip lietuvių kalbos pratimą paraše, tuomet mokytoja surinkusi tuos rašinius, mokiniamas pasakė: "Jūs dabar jau esate pioneriai!"

1967.I.16 Ceikinių mokytoja Šiaudinienė vėlai vakare išvarė iš bendrabučio Algį Sapiegą, kai šis nesirašė į komjaunimą ir lankydavo bažnyčią. Berniukas éjo namo 7 km. nakti, esant 25 laipsniams šalčio ir siaučiant pūgai. Grįžęs susirgo.

Mūsų paskutiniame pareiškime buvo nurodyta Jums faktai, kaip mokiniai, be tėvų žinios veròiami rašyti visokius pareiškimus, kad būtų galima apkaltinti kunigą, kaip mokytojai baudžia mokinius net už tai, kai šie prie šventoriaus pasistato savo dviracius ir t.t.

Jums atrodo, kad mokytojai taip nesieltų, jei Švietimo Ministerija tokiems dalykams nepritartų.

Mes noréčume žinoti, kaip visa tai derinasi su tarybine Konstitucija, kuri visiems garantuoja sąžinės laisvę?

Mes tikimës, kad Jūs rimðiau pasvarstysite tokius klausimus ir steityje visas šias nereoves pašalinsite.

Ceikinlai, 1973.III.28 Pasirašė 120 tėvų

K A U N O A R K I V Y S K U P I J A

Kalantos tragedijos metinė
buvo jaučiamas karo stovis.
Tuo metu buvo ne tik Laisvės ale-
jėje, bet ir Kaune. Milicijos unifor-
mės kareiviai. Milicininkai
"Laisvė" bananais iš radijo
televizorių ir mokyklų paskirti
liverką gatvėse. Gegužės 14
pilna žmonių, tačiau mi-
stino sustoti. Naktį prieš
kalantos tragedijos Kauno miesto Vykdomojo
apievesavo triepalvę.
Greitai pastebėta ir
viene žadėta iš vieno saugumie-
jiems įsorėti padėti gėlių
kalantos kape ar jo susideginimo
arba areštuoti. Kiek areštuotų ne-
buvo nescinti. Kiek priešmetines
bulvaines suėlčio Centriniai bulva-
nės priejo be ypatingesnių

kalantos demonstracijos dalyviai ši
naktį buvo kareiviai ir milicininkai, aki-
ų vartuose valdžia bijo-
si įtūkstančiuosius. Tomis dienomis daug
milicininkų buvo priežastiu buvo iš Kau-
no išvalyti. Kai kuriose mokyklose "užsiemi-
ti" buvo iki 10 val. nakties,
kai milicijos negaliotų išeiti į mie-
stą. Tačiau įtūkstančiams gegužės 14 īsakyta
kalantos tragedijos alyjoje uždrausta net

kalantos rajono Liaudies teis-
tiesiems. Žemės apiekienei byla už Babtų ir
Babtų kaimo bėgimų apiplešimą. Teismui
buvo išsiuntinėta iš Darbenevičiutė. Nuosprendyje

rašoma, kad Dambickienės kaltė pilnai irodyta, nes apiplėšė Babtų ir Vandžiogalos bažnyčias, be to, vogė iš kapinių prie vainerikų pritvirtintus meniškus rankšluosčius ir žvakes. Visi, šie daiktai rasti pas ją kratos metu. Kadangi kaltinamoji serga skleroze ir gydoma psichiatrinėje ligoninėje, tai nuo bausmės atleista. I teismą ieškove buvo pakviesta paprasta kaimo moterėlė, kuri nesugebėjo užduoti net menkiausio klausimo. Kaltinamosios sugyventinis Savickas, išgyvenęs su teisiamaja 10 metų, teisme dalyvavo ne kaip kaltininkas, o tik liudininkas.

Šis teismas nėra išimtis tarybinių teismų praktikoje. 1964 metų vasarą buvo apiplėsta Kaišiadorių bažnyčia. Plėšikas sulaikytas, kai bandė išibrauti į Vievio bažnyčią. Paaiškėjo, kad jis "plataus masto veikėjas"-jau Rygoje apiplėšęs cerkvę.

Prokuratūra nenoromis émési sudaryti bylą, o spalio 6 išvykusiam teisme teisėjas Kasperavičius plėšiką bandė visaip pateisinti. "Jo sunkios materialinės sąlygos... Pamates bažnyčios bokštus, pagalvojo, gal čia būsią nepanaudotą pinigų..." Maža to, teisėjas pasinaudojo proga apkaltinti bažnyčią ir kunigus. Neiškentės kun. Šalčiunas replikavo teisėjui: "Kas, pagaliau, kaltinamasis: šis plėšikas, ar mes, bažnyčios atstovai?"

Plėšiką nuteisė sąlyginai ir tuo jau pat paleido. Kardomoji priemonė panaikinta dar prieš teismą,

Panašūs teismai tik skatina nusikaltėlius plėsti bažnyčias. Štai 1973 m. liepos mėn. du chuliganai naktį išiveržė į II Alytaus bažnyčią ir iki sāmonės netekimo akmenimis primušė bažnyčios sargą.

S v e n t y b r a s t i s . 1973 Kėdai-
nių rajono Kultūros skyrius atleido iš
darbo Sventybrasčio bibliotekos vedeją -
Janiną Rutkūnaitę už "rimtą nusikaltimą" -
per Velykas buvo bažnyčioje!

G i r d ū i a i . Pateikiamas šios para-
pijos klebono pranešimas J.E.vyskupui
J.Labukui:

1973 gegužės 30 Petras Klimienės vyras,
pasamdes lengvają mašinelę, nuvežė manę,
Girdžių parapijos kleboną, į Smalininkus
aprūpinti sunkiai sergančios jo žmonos,
gulintios infekciname skyriuje. Atvykome
18 val. Jo vyro išleido pas ligonę į pala-
tą, o manęs, kunigo, nesutiko leisti. Gydytoja
liepė skambinti į Jurbarką ir iš rajono
gauti leidimą. Taip ir sugrįžau, nesutei-
kės sunkiai sergančiai sakramentu.

Kai pasmerktasis prašo užsirūkyti ar ko
nors kita, jo priešmirtinis noras patenki-
namas. Cia gydėsi ne kriminalistas, bet loje-
li tarybinė pilietė, o jai nebuvo parodyta
žmoniškumo. Jeigu jos vyro išleido į palata,
tai kodėl neleido manęs?

Panašūs tarybinių darbuotojų persister-
gimai tik erzina piliečius ir nustato
prieš esamą santvarką.

Jei kada nors, Ekscelencija, kalbėsitės su
Religijų reikalų įgaliotiniu, gal derėtu
apie tai jį informuoti.

Girdžiai, 1973.VI.1

P A N E V E Ž I O V Y S K U P I J A

Utenos rajone. Pateikiame
kun. A. Liesio pareiškimą Utenos liaudies
teismui ir gynybinę kalbą, kurią teisėjas
neleido perskaityti.

Utenos rajono išaudies teismui
Nuorādai:LTSR Aukščiausios Tarybos Prezi-
diumui,Religijų reikalų tarybos įgalioti-
niui, Panevėžio Vyskupijos Kurijai

Kan.A.Liesio,
gyv.Utenos raj.Daunorių kaime

P a r e i š k i m a s

Utenos rajono Vykdomojo komiteto admi-
nistracine komisija 1973 birželio 29 konse-
tatavo, kad aš 1973.VI.12 Daunorių bažny-
čioje grupę vaikų mokiau katekizmo.Komisi-
ja nusprendė, kad aš tuo būdu esu pažeidės
LTSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumo ši
utarimą:

"Istatymu apie religinius kultus pažei-
limas pasireiškia šiais veiksmais:...orga-
nizavimas ir vykdymas vaikų ir jaunuolių
specialių susirinkimų...neturinčių ryšio
su kulto atlikimu"./Žr.LTSR ATP 1966.V.12
nutarimas "Dėl administracines atsakomybės
iš i statymu apie religinius kultus pažei-
limų".

Perskaite šį Prezidiumo nutarimą, aiškiai
matome, kad šiuo nutarimu yra draudžiami
vaikų susirinkimai tik tie, kurie nesusiję
su kulto veiksmais/atlikimu/.O tie, kurie
su kulto veiksmais susiję,nedraudžiami.

Minėtajame vaikų susirinkime mes su
vaikais meldėmės.Ten juos klausinėjau apie
sakramentus,maldą,Dievą.Jiems apie Dievą
sakiau pamokslą.Pamokslas./Lygiai kaip.
malda,Mišių laikymas,sakramentų teikimas/
yra esminė kataliku kulto dalis.Pamokslų
sakymas,sakramentų teikimas - kataliku
kultas.Vadinasi tame susirinkime buvo at-
liekami vien kulto veiksmai.Minėtas Pre-
zidiumo nutarimas susirinkimų,skirtų kul-
to veiksmams,nedraudžia.O LTSR Konstitu-

cijos 96 str., susirinkimus, kur atliekami kulto veiksmai, īsakmiae leidžia, /"Visiems LTSR piliečiams pripažystama religinių kultų atlikimo laisvė"/.

Mes, kunigai, esame nuolatos kaltinumi ir skaudžiomis kalėjimo bausmėmis baudžiami /pvz. kun. A. Šeškevičius, Zdebskis, Bubnys/ remiantis dar kitu LTSR Aukčiausios Tarybos Prezidiumo nutarimu, būtent:

"Istatymu apie bažnyčios atskyrimo nuo valstybės ir mokyklos - nuo bažnyčios pažeidimu,... suprantama:... nepilnamečių religinio mokymo užsiėmimų organizavimas ir sistemingas vykdymas, pažeidžiant išstatymu nustatytais taisykles". /Žr. LTSR ATP nutarimas 1966.V.12/.

Aiškiai matome, kad ir šis nutarimas organizuotai, t.y. grupėmis mokyti vaikus religijos draudžia ne absoliučiai, ne visuomet, bet tik tais atvejais, kai grupėmis mokant religijos būna pažeidžiamos "išstatymu nustatytois taisykles". Tu "taisyklių" laikantis, grupėmis mokyti vaikus religijos nedraudžiamas. Tos "taisykles", kurių turėtu kunigai laikytis, grupėmis mokydami vaikus religijos, niekur oficialiai nepaskelbtos. Vadinasi, jų dar nėra. O jeigu jų nėra, tai koki juridinių pagrindų turi LTSR teismai kunigus tų išivaizduotų taisyklių pažeidi-mu apkaltinti ir skaudžiai nubausti?

Nums, kunigams, yra nuolatos daromas prie-kaištis, kad mes, mokydami vaikus religijos, pažeidžiame konstitucinį išstatymą: "mokykla atskirta nuo bažnyčios". Mielieji juristai, kalbėkime ne poetiškai, bet juridiškai. Ju-ridinėje kalboje "mokykla" - mokymo istaiga, specialiai skirta tik mokymui. Juridinėje kalboje niekas neturi teises "mokykla" vadinti nei maldos namo/kur žmonės meldžiasi/, nei įmonės, nei dirbtuvės, nes visos tos vietas specialiai skirtos ne mokymo, bet

kitiems tikslams, nors ir ten kaip ir visame gyvenime žmonės, atsitiktinai mokosi, specializuojasi. Poetiškai, vaizdingai kalbant, be abejo galima viską net visą gyvenimą vadinti "mokykla". Sakau "poetiškai", bet ne juridiškai kalbant.

Juridiškai kalbėdami, mokykla neturime teisės vadinti né mokinį su mokytojais, kaip neturime teisės valgykla vadinti jos šlavėjų, virėjų, padavėjų ir valgytojų, o kirpykla - vadinti kirpėjų, barzdaskučių ir kerpamujų. Juridinėje kalboje "valgykla" - tai valgymo įstaiga, "kirpykla" - tai kirpimo įstaiga ir "mokykla" - tai mokymo įstaiga, bet ne jos sargai, ne mokiniai ir ne mokytojai.

Taigi, konstitucinis įstatymas "mokykla" atskirta nuo bažnyčios" "mokykla" vadina tik mokymo įstaigą, bet ne kitas įstaigas, ne kitas vietas, taip pat ir ne mokinius ir ne mokytojus.

Vadinasi, mes, kunigai, mokydami vaikus religijos ne mokslo įsteigose/mes i jas né kojos nekeliaime/ né trupučio nepažei-džiame minėtojo konstitucinio įstatymo.

Vadinasi, Utenos rajono Vykdomojo komiteto administracinié komisija manė pripažino kaltu ir nubaudė/50 rub./ be jokio juridinio pagrindo ir, be to, nemoraliai, nes bausti kunigą, kad jis atlieka savo šventas ir garbingas/Kristaus ir Bažnyčios uždėtas/ pareigas yra tikrai nekultūringa ir tikrai nemoralu.

Todėl prašau Utenos rajono liaudies teismą panaikinti ši administraciniés komisijos nuosprendį.

Gynybinė kalba

Vaikus būriais mokyti religijos leidžia konstituciniai žodžio, spaudos ir susirinkimų įstatymai. LTSR Konstitucijos 97 str. akyta:

"...tinkamai su darbo žmonių interesais ir siant sustiprinti socialistinę san-tvarką,Lietuvos TSR piliečiams įstatymu garantuojama:a/žodžio laisvė;b/spaudos laisvė;c/susirinkimų ir mitingų laisvė".

Panagrinėsime šio straipsnio prasmę. Čia ižangoje kalbama apie darbo žmonių interesus.Darbo žmonių gerovė,jų interesai yra kiekvieno įstatymo tikslas.Si tikslą įstatymo leidėjai įstatymo tekste kartais pažymi,kartais nepažymi.Bet įstatymo esmė visuomet pasilieka ta pati,nežiūrint ar šis tikslas/darbo žmonių gerovė/ įstatymo tekste pažymėtas,ar ne.LTSR Konstitucijos 97 str.ši tikslą įsakmiae pažymi šiuo ižanginiu posakiu:"sutinkamai su darbo žmonių interesais/t.y. darbo žmonių gero-vei,jų naudai/...garantuojama"...

Jeigu šio ižanginio posakio "sutinkamai su darbo žmonių interesais" ir nebūtų, tai vis tiek šio straipsnio esmė liktu ta pati,būtent:

"Lietuvos TSR piliečiams įstatymu ga-rantuojama:a/žodžio laisvė;b/spaudos lais-vė;c/susirinkimų ir mitingų laisvė"...

Kiekvieną moralų įstatymą piliečiai turi vykdyti besąlygiškai.Vadinasi,ir Konstitucijos 97 str.vykdytinas besąlygiškai.Jo esmė,kaip minėta yra tokia:

"Visiems piliečiams/vadinasi,ir kunigams garantuojama žodžio,spaudos/t.y.visokio žodžio,visokios spaudos,visų pakraipų, vadinas,ir religinės pakraipos žodžio bei spaudos/laisvė;susirinkimų/vadinasi,ir kunigų daromų vaikų religinių susirinkimų/laisvė".Pasakyta "laisvė",vadinasi,tikra laisvė,pilna,nevaržoma laisvė.

Tai tikroji Konstitucijos 97 str.pras-mė.Bet daug kas ši Konstitucijos straips-nį supranta klaidingai.Jie galvoja,kad šis straipsnis,garantuoja ne absoliučią,

bet sėlygotą žodžio, spaudos ir susirinkimų laisvę. Jie, ar ko, kad LTSR Konstitucija garantuojanti laisvę tik tokiam žodžiui, tik tokiai spaudai ir tik tokiemis susirinkimams, kurie "sutinka su darbo žmonių interesais", gerove, kurie naudingi darbo žmongui.

Jeigu Konstitucija pripažintų laisvę ne kiekvienam žodžiui, ne kiekvienai spaudai, ne kiekvienam susirinkimui, bet tik naudingam žodžiui, tik naudingai spaudai, tik naudingiems/darbo žmonių interesus atitinkantiems/susirinkimams, tai ji/konstitucija/ pateiktų ir aiškų kriterijų "naudingam žodžiui, naudingai spaudai, naudingiems susirinkimams atskirti nuo žalingo žodžio, nuo žalingos spaudos, nuo žalingų susirinkimų; sakau, konstitucija pateiktų kriterijų, rodantį, koks žodis, kokia spauda, kokie susirinkimai laikytini "žalingais" ir kokie - "naudingais" darbo žmonių gerovei.

Bet minėtieji konstituciniai įstatymai nepateikia jokio kriterijaus atskirti naudingam žodžiui nuo žalingo, naudingai spaudai - nuo žalingos, naudingiems susirinkimams - nuo žalingų. O nepateikus siškaus kriterijaus, konstituciniai žodžio, spaudos, susirinkimų laisvės įstatymai, jei imami antraja prasme, pasidaro absoliučiai neaiškūs, t.y. pasidaro visiškai neaišku, koki žodis, kokią spaudą, kokius susirinkimus konstitucija laiko naudingais ir kokius laiko žalingais darbo žmonių gerovei.

Neaiškus įstatymas neturi jokios juridinės vertės. Neaiškus įstatymas - tai juridinis niekalas. Todėl ir minėtieji žodžio, spaudos ir susirinkimų konstituciniai įstatymai, jei būtų imami antraja prasme, taptų neaiškūs ir pavirstu juridiniu niekalu.

Konstitucijos leidėjai, aišku, nenorėjo, kad jų išleistieji įstatymai taptų juridiniu niekalu. Vadinasi, jie norėjo, kad tie

įstatymai būtu imami ne antra, bet pirmąja prasme.

Vadinasi, jei konstitucijos 97 str. garantuoja pilną, nevaržomą laisvę ne vien vadinajam naudingam žodžiui, ne vien vadinajam naudingai spaudai, ne vien vadina miesiems naudingiemis susirinkimams, bet kiek vienam, kiekvienos krypties žodžiui, kiekvienos krypties spaudai, vadinas, ir religinės krypties žodžiui, spaudai; ir kielvienam/be išimčiu, kiekvienos krypties susirinkimui, vadinas, ir kunigų daromiems vaikų religiniams susirinkimams.

Be abejo, konstitucijos leidėjai žinojo, kad piliečiai, naudodamiesi konstitucijos garantuota laisve, gali padaryti daug ir nėlentų klaidų. Tačiau konstitucijos leidėjams buvo taip pat aišku, kad tiesa išryškės ir klaida bus pergalėta ne vienos kurios partijos, ne jos cenzorių/kurie patys yra klad dingi/varžtai, bet tik pilna žodžio, spaudos laisve. Todėl konstitucijos leidėjai ir garantuoja šią nevaržomą žodžio, spaudos ir susirinkimų laisvę, naudingą tiesos pergalei iš visuomenės, darbo žmonių gerovei.

Vadinasi, ir mes, kunigai, turime pilną, konstitucijos garantuotą laisvę daryti visokius/didelių ir mažų/susirinkimus ir ten reikšti savo mintis. Vadinasi, Utenos Vykdomojo komiteto administracine komisiija neturėjo juridinės/juo labiau moralinės/teisės mane pasmerkti ir nubausti, kad aš 1973 birželio 12 Daunorių bažnyčioje buri liui kalbėjau apie Dievą, jo įsakymus, sakramentus, maldą. Todėl prašau Teismą panaikinti ši administracines komisijos neteisėtą ir neteisingą nuosprendį.

Prašau Utenos raj. liaudies teismą prideti ši mano raštą prie mano bylos dokumentų.

N.B.Utenos teismas pripažino, kad kun. A. Liesius nubaustas teisingai.

V a b a l n i n k a s . 1973 . V . 28 technikuose per istorijos pamoką dėstytoja Morkūnienė, pamačiusi ant Danutės Kruopaitės kaklo grandinėlę, pareikalavo ją atiduoti. Kadangi mergaitė nedavė, pati dėstytoja atėmė grandinėlę su medalikeliu. Auditorijoje kažkas pasakė, kad medalikelius dar nešiojančios Genė Dovidonytė ir Viktorija Jurginaitė. Morkūnienė, prišokusি prie Dovidonytės, nutraukė ir pasiėmė grandinėlę. Pamačiusi, kad ji turinti dar du medalikelius, pareikalavo atiduoti, o kai mergaitė nedavė, dėstytoja, griebusi jai už rankos, ir per jégą atėmė. Tada Morkūnienė, priėjusi prie Jurginaitės, nutraukė grandinėlę, tačiau medalikelio atimti nepasisekė. Po paskaitos dėst. Morkūnienė išbarė minėtas mergaites, kad jos nešiojančios medalikelius.

Per kitą pamoką Morkūnienė liepė Jurginaitei atsakinėti. Vos pradėjus atsakinėti, dėstytoja ją nutrūkė, sakydama, kad ne taip pradėjo. Paėmusi knygą, dėstytoja paskaitę pradžią ir liepė pasakoti. Jurginaitei paaiškinus, kad jinai neturinti tokios knygos, kaip dėstytoja, ši atšovė: "Jei Dievas tave myli, jis galejo tau, plump, numesti iš dangaus tokią knygą". Mergaitė bandė toliau pasakoti, bet dėstytoja pareiškė: "Dievas neišgelbėjo tavęs - gaumi du". Visai auditorijai buvo aišku, už ką parašytas dvejetas.

Dovidonytė prašė, kad dėst. Morkūnienė atiduotų medalikelių, o ši nusijuokė: "Man bus gražus daikteliis muziejui". Mergaitė užklausta, ar toliau nešiosianti medalikelių, atsakė: "Nešiojau ir nešiosiu. Nusipirksiu kitą ir užsidėsiu".

V. Jurginaitė buvo iškviesišo į dėstytojų kabineti ir pareikalautė atiduoti medalikelių. Mergaitę užpucke dėstytojos Griečienės ir Šablinskienės, tačiau envo vien grandinėlę be medalikelio. Jos išvijojoje užtarę si reikalių apevarstyti. Jurginaitė su Dovid-

nyte turėjo apleisti technikumą.

M i e ž i š k i a i . 1972/73 m.m. Miežiškių vidurinėje mokykloje XI klasėje pu-
sė moksleivių buvo nekomjaunuoliai. Po Nau-
jujų Metų abiturientai ypač buvo verčiami
stoti į komjaunimą. Juos dažnai palikdavo
2-3 valandas po pamoką, gąsdindavo, kad be
komjaunimo neištros į aukštąsias mokyklas,
gyvenime nieko nepasieks. "Uoliausia" pasi-
rodė klasės vadovė Kabliūnienė, komjaunimo
sekretorė Bučytė ir mokyt. Šakalys. Pastara-
sis kartą liepė mokiniams atsakyti į klau-
simą: "Kaip žiūrite į tuos kunigus, kurie
metė kunigystę?" Beveik visi atsakė, kad
metusieji kunigystę yra neprotini arba
be charakterio.

Po šitokio moksleivių atsakymo prasidė-
jo dar didesnis persekiojimas. Nepajégdami
prievara paveikti mokinį, pradėjo geruo-
ju įtikinėti, kad stotų į komjaunimą. Bažny-
čią galésią lankytį kur nors kitur, nebū-
tinai Miežiškiuose. Norėdami prikalbèti
vieną vienuoliktoką, kad šis įstotų į kom-
jaunimą, mokytojai pažadėjo, jog jam para-
šys labai gera charakteristiką, o į komjau-
nimo susirinkimus galés nesilankytı. Tačiau,
kai įsirašės į komjaunimą, nenuėjo į vieną
susirinkimą, prisistatė mokyklos vadovybę ir
prigrasę, jei nedaly susių komjaunimo susi-
rinkimuose, bus iš komjaunimo išmestas ir
apie tai įrašysią charakteristikon.

1973 gegužės mén. Miežiškių vidurinėje
mokykloje apsilankė Panevėžio miesto par-
tijos komiteto sekretorė Kalačiovienė.
Moksleiviams nekomjaunuoliams ji pareiškė:
"Mes stengsimės, kad ne komjaunuoliai per-
egzaminus gautų kuo blogesnius pažymius
ir neturėtų jokių galimybių stoti į aukšt-
ąsias mokyklas".

Mokytoja B. Gabriūnienė 1972 spalio mén.

per vieną pamoką liepė berniukams išeiti iš klasės, o mergaitėms atsisegti uniformą apykakles ir parodyti, ar neturinčios kryželių. Pas vieną moksleivę suradusi kryželių, mokytoja apibarė ją ir įsakė daugiau su kryželiu nesirodyti mokykloje

+ + +

1973 Verbų sekmadienį partijos sekretorė Kalačiovienė Niežiškių bažnyčioje tikrino mokinius ir užsirašinėjo klebono pamoksą.

Balandžio 20 Niežiškių vidurinės mokyklos mokytojų slaptame posėdyje buvo aptarti Niežiškių klebono pamokslai. Nors visi posėdžio dalyviai buvo įpareigoti griežtai laikyti paslaptį, kas posėdyje svarstyta, bet tuojuo visi apie tai sužinojo. Kalačiovienė tardė mokytojus, kas išdavės paslaptį.

Per Velykas dalis moksleivių buvo įpareigoti sekti kitus mokinius, kurie ateis į bažnyčią. Kaip sekliai per Velykas į Niežiškių bažnyčią atvyko keli Panevėžio Sventimo skyriaus darbuotojai.

1973 gegužės mėnesio pradžioje į Niežiškių apylinkę iš Panevėžio atvyko valdžios pareigūnai: propagandos skyriaus vedėjas Kanapienis, komjaunimo komiteto instruktörė Pukienė, Kalačiovienė, Ramygalos ateistų atstovas gyd. Kristutis ir kt. ļ apylinkę buvo kviečiami žmonės ir klausinėjami įvairių dalykų iš asmeninio religinio gyvenimo. Kai kurie žmonės išsigando, sakėsi mažai tikė Dievą, tačiau kiti laikėsi labai drąsiai.

- Kodėl neleidi savo sūnaus stoti į komjaunimą, - paklausė Gudienė valdžios atstovai?

- Aš nematau komunistų tarpe gerų pažydžių. Jie yra neteisingi ir melagiai, nes patys slaptai atlikinėja religines

apeigas, o kitus šmeižia.

Už šią atsakymą Gudienė buvo smarkiai išbarta.

- Ar tikrai tiki, kad yra Dievas ir tai mokai savo šeimą, - paklausė Murmokienę pareigūnai?

Moteris patvirtino, kad tikrai tikinti ir šitokia visados liksianti.

Rajono pareigūnai, lankydami esį pas tikiinčiuosius, klausinėjo, kokius pamokslus klebonas sakąs, kas leido vaikus vesti į bažnyčią? Valdžios atstovų teigimu, tarybiniai įstatymai duoda teisę tėvams per metus tik vieną kartą nusivesti savo vaikus į bažnyčią. Pamatę ant sienų religinius paveikslus, priekaištavo, kad jie žalojų mokinius. Kalačiovienė net taip išsireiškė: "Žydais apskabinėjote sienas!" Pensininkus baugino, kad negausią pensijos. Kalačiovienė reikalavo, kad žmonės parodytų mal-daknyges, rožančius, o kai parodydavo, tai norėjo atimti, bet žmonės nedavę.

Žmonės stebėjosi, koks silpnas ateizmas, kad partijos atstovams reikia net po namus vaikščioti ir jėga kovoti prieš tikėjimą.

Tarybinio užio vadovai pradėjo smarkiau kovoti su tikiinčiaisiais. Kontoros darbuotojai buvo įspėti, kad už bažnyčios lankytojų busią atleisti iš darbo, tačiau šie nepabugo ir sakė, jog karvių melžti dar ne-pamiršę....

Apylinkės pirmininkė Smetonienė, sekmandeniais vaikščiodama netoli bažnyčios ir, matydama einančius į pamaldas, pridėdavo pirštą prie smilkinio, norėdama pašiepti, kad tikintieji esą kvailiai.

Panėvėžio rajono partijos vadovybė išraše tarybinio užio direktoriui Valaičiui griežtę papeikimą, kodėl jis leidės kun-

gams nusipirkti gyvenamą butą.

Miežiškių vidurinės mokyklos direktorius ir tarybinio ūkio partijos sekretorė buvo išpėti dėl aplisto ateistinio darbo.

Birželio 27 Miežiškiuose mirė klebonas kun. Lasiokas. Prieš tai jis buvo valdžios pareigūnų varginamas. Kaladiovienės iniciatyva be priežasties klebonui net telefoną išjungė. Tarybinio ūkio vadovybė įsakė darbuotojams nedalyvauti klebono laidotuvėse. Tačiau šio draudimo niekas nepaisė ir laidotuvėse dalyvavo daug suaugusiųjų ir motinių.

P a n e v ē ž y s. 1973 gegužės mėnesį V vidurinėje mokykloje VI klasėje mokiniams buvo liepta atsakyti į įvairius klausimus. Tarp kitų buvo klausimas: "Dėl ko žmonės gyvena žemėje?" Daugelis mokinų iš ši klasių atsakė katekizmo žodžiais, mokytoja, perskaičiusi atsakymus, išvare vaikus už durų.

I kitą klausimą: "Kaip pavadintumėte naują pionierių būrelį?", kai kurie atsakė: "Sv. Jono vardu, nes tai geriausias žmogus pasaulyje".

T E L Š I Ũ V Y S K U P I J A

K l a i p ē d a. 1973 liepos mėn. čia lankési iš maskviškės Religių reikalų tarybos Tarasovas. Apžiurėjės pastatą, kur katalikai meldžiasi, tarė: "Ko jie dar nori? Maskvoje katalikai turi mažesnę bažnyčią ir patenkinti..."

Tik ar galima lyginti Maskvos kataliku skaičiu su Klaipėdos katalikais?

Š i l a l ē. 1973.VI.15 Vingininkų kaime senutė Eidukaitė/g.1887 m./tėvu paprašyta,

mokė katekizmo 16 vaikų. Staiga su triukšmu į kambarių išsiveržė komisija, susidedanti iš kolūkio pirminko Mikučio, brigadiuko Vidmanto, agronomo Martinkaus ir kelių rajono atstovų. Komisijos nariai čiupo iš vaikų rankų katekizmus, maldaknyges, rožančius. Vaikai slėpė katekizmus ir verkda mi puolė iš kambario, tačiau išibrovėliai juos iškratė ir viską atėmė. Taip pat užsirašė vaikų ir buvusių motinų pavardes. Atstovė iš rajono Švietimo skyriaus vaikams nurodinėjo: "Vaikai, neklausykite tėvų ir katekizmo nesimokykite". Motinos buvo ižeistos: "Čia mūsų vaikai, mes mokėm juos ir mokysime. KATEKIZMĄ VĖL GAUSIME.

Rajono prokuroras senutę Eidukaitę kelią kartu tardė ir grasino kalėjimu.

- Už nuodėmę eiti į kalėjimą-gėdą, o už "Tėve mūsų" mokymą - nebijau! - atsakė senutė.

Buvo tardomi vaikai ir motinos. Kai kurie vaikai išgasdinti naktį negalėjo net užmigti.

+ + +

Šilalės vidurinės mokyklos koridoriuje iškabinta daug ateistinių piešinių, išjuokiančių tikėjimą ir kunigus. Greta jų prikaltas išlaužtas juodas kryžius, vaizduojąs artejančią religijos pabaigą.

Mokytoja Petvier su Bendikiene VI klases mokiniams per pamoką liepė nupiešti kunią, sėdintį velniui ant kelių ir su merginom gerianti degtinę.

Vienas aštuntokas iš Šilalės štai ką rašo:

- Jei ateistai negali su milicija išvaryti žmonių iš bažnyčios, tai lyg kirmimas graužia jų sielas... Vaikai prievara rasiomi į spaliukus, pionierius ir kitas organizacijas... Kaip skaudu, kad mūsų brangių

lietuvių tarpe yra tokiu žmogžudžių,kurie žudo nekaltų vaikų sielas,vesdami jas į klystkelius...Stende yra toks užrašas: "Žmonės ieško kelio į dangų,nes išklysta iš kelio žemėje".Išklydė iš kelio žemėje yra tie,kurie girtauja,chuliganauja.Kurie ieško kelio į dangų,tie visuomet suvaldo savo aistras,visuomet tvarkingi,nedaro žalos kitiems ir taip siekia amžinybės. Stendo leidėjai aiškiai parodo savo nesugebėjimą sveikai galvoti.Mintį reikia gerai apgalvoti,kad pats neapsijuoktum...

+ + +

Ateistai mokytojai savo propaganda fanaticuoja moksleivius.Štai aštuntosios klasės mokinys Gotautas ant kaklo nešiojo medalikeli. Pamatęs jį komjaunuolis Kurlinkus pradėjo juoktis ir,pasikvietęs draugą į pagalbą,norėjo medalikeli atimti,tačiau kitas mokinys juos sugédino,ir abu nuraudę pasitraukė.

Lietuvių kalbos mokytoja Balčienė dažnai pasijuokia iš religingų moksleivių. Pamokos metu iš jos lūpu dažnai galima išgirsti tokius išsireiškimus:

– Tau,Stasy,tik kunigu būti.Taip graziai patyliukais kalbėdamas,galési duoti davatkélėms išrišimą.

Jei kurio mokinio švarios rankos,M.Balčienė ir sako:

– O tau tinka kleboneliu būti.Davatkélėms bus malonu tokias rankas bučiuoti.

Liaudis tokios rūšies mokytojas vadina bedievių davatkomis.

+ + +

1973.V.25 antrosios klasės mokinukams buvo liepta piešti tikėjimą išjuokiančias karikatūras.Daugelis,nesusivokę,kad čia

blogas dalykas, piešė. Taciau kiti pasipiktino tokiu mokytojos elgesiu. Viena mergaitė sakėsi: "Taip buvo biauru, kad negalėjau žiūrėti. Pasiprašiau i tualeta ir tą geriau išbuvau puse valandos, kad tik ne reiktu piešti!"

V e i v i r ž ē n a i. Balsėnų kaime Ona Strumiliénė 1973 birželio mén. savo sodybos palangėje pasistatė kryžių. Pastebėjė kryžių, kolūkio pirmininkas Daugėlis ir partijos sekretorė Bielskiénė apsilankė pas Strumiliénę ir liepė nugriauti kryžių arba jį pastatyti prie tvarto kitoje namo pusėje.

- Aš žinau, kaip reikia kryžių pagerbti ir kur statyti, -atsakė moteris.

- Mes priversime tave ne tik nugriauti kryžių, bet ir sunaikinti, - šaukė pareigūnai.

Po kelių dienų atvykės rajono milicijos viršininkas Rusčenkovas visaip gąsdino sergančią senutę, reikalaudamas nugriauti kryžių.

- Kryžius stovės savo vietoje. Kol aš gyva, niekam neleisiu jo sunaikinti. Ji pastačiau ne tam, kad jūs sunaikintumėte.

Savo motiną užstojo sūnus Pranas. Ta-dė Rusčenkovas įsakė jam atvykti į miliciją, kur buvo bauginamas. Žadėjo perduoti saugumui, jei nesutiks nugriauti kryžių.

- Aš kryžių galiu pastatyti, bet griauti - niekada, - drėsiai atrėžė Strumilė.

Pas Strumilus lankėsi partijos pareigūnai, vis reikalaudami tučtuojaugriauti kryžių. Vėliau atvažiavės Vykdomojo komiteto pirmininkas Karečka gédino Strumiliénę, kodėl ji neklausanti pareigūnų.

- Jei patys nenugriausite kryžiaus, tai mes jį nugriausime, o jūs turėsite

pmokėti išlaidas, - šaukė Karečka.

- Kryžiaus aš negriausiu ir jums griauneleisiu. Parodykite man tokį įstatymą, iepiantį kryžius griauti.

Karečka net pamėlynavo iš pykčio.

Nepakeldama grasinimų, Strumilienė parašė skundą į Maskvą, bet atsakymo nesulaukė. Atvažiavusi komisija iš Vilniaus apžiūrėjo kryžių, pasakė, kad jis nemeniškas ir pareikalavo nugriauti, mat, jis "piktinės" kaimynus.

Nugriauti kryžius prie savo sodybų dar buvo įsakyta dviem Balsėnų kaimo gyventojams Antanui ir Ignui Bočkams.

L a u g a l i a i. Senelių-invalidų prie-glaudoje neleidžiama pasikvesti kunigo, todėl daugelis miršta be Sakramentų, nors ir prašo kunigo. Pavyzdžiui, 90 metų Agnietei Brazauskaitėi ir 85 metų jos seseriai Jevai prieglaudos vadovybė nepatenkino prašymo - neleido pasineudoti kunigo religiniai patarnavimais.

K a l t i n é n a i. Vidurinėje mokykloje tikintys moksleiviai yra prievertaujami - verčiami rašytis į ateistines organizacijas. Mokytoja Sinkevičienė IV klasės mokinėi Birutei Buivydaitei liniuote stipriai réžė per delnā, kodėl ši nestojanti į pionierių organizaciją. Pati Birutė pasakojo, kad po to sukalbėjusi tris "Sveika Marija" ir skausmas praejės.

P a j ū r i s. Vidurinės mokyklos mokyt. Velavičienė garsi ateizmo fanatikė. Kartą, pajuokdama Švč. Sakramentą adoruojančias mergaites, sakė: "Ko jūs ten einate keliais apie klebonėli?"

1973.IV.6 Šilaleje mokinų tėvų susi-

rinkime mokyt. Velavičienė kalbėjo, kad tėvai "negadintų" savo vaiku - nevestų jų į bažnyčią. Keterys pradėjo žauktis, kad jos susirinkusios išgirasti atsi vaiku elgesį ir mokslo, o nesąmoniu net buvo susiančios. Paskaitininkė turėjo apliekti tėvų susirinkimą.

Mokyt. Kulikauskienė abiturientams į charakteristikas išrašo, kad dar neatsikrata religinių prietarų:

L a u k s a r g i s. Aštuonmetės mokyklos mokytoja Petkienė fanatiškai stengiasi savo pažiūras primesti moksleiviams. Kartą ji gyrėsi: "Padarysiu, kad sekmadieniais nė vienas moksleivis neis į bažnyčią!" Kartą į mensesi visą mokyklą varo į kultūrnamį, kur Petkienė moksleivius "šviečia". Mokykloje kabė tikejimą šmeižiančios karikatūros, pavyzdžiui, senutė tempia vaiką į bažnyčią, o šis spiriasi. Ar ne panašiai elgiasi mokyt. Petkienė, visą mokyklą prieverta tempdama į bedievybę? Jeigu vaikas nenori stoti į keliainimą, Petkienė tuoju bėga pas tėvus ir įkalbinėja, kad netrukdytų.

V I L K A V I Š K I O V Y S K U P I J A

Šeštadienį 1973 metų vasarą Šeštakų bažnyčioje senutė O. Merkušytė pamoko katekizmo keletą vaikų. "Nugikaltimui" ištirti į bažnyčią atvyko komisija, susidedanti iš Šeštakų apylinkės pirmmininko G. Maslausko, mokyklos direktorės Saulienės ir mokytojos Junelionės. Komisija, radusi bažnyčioje šešis vaikus, pasiteiravo, ar jie buvo mokoisi poterių. Už trijų dienų O. Merkušytė buvo iškviesta į Lazdijų rajoną ir nubausta penkiasdešimties rublių bauda. Administracines bylos Nr. 30 nutarime rašoma: "Administracine

komisija prie Lazdijų rajono DŽDT vykdomojo komiteto /pirmininkas Baranauskas, sekretorė Kazakevičienė, nariai Ruškevičiutė, Brilius, Serkšnas, Šulinskas, Jurkevičius/ īnagrinėjusi atvirame posėdyje administracinę bylą, nutarė, kad pil. Merkušytė Ona, gyvenanti Seštokų miestelyje pažeidė 1966 m. gegužės mėn. 12 d. Lietuvos TSR ATP įsaką.¹ Nutarime komisija neišdriso parašyti, koki, būtent, nusikaltimą senutę padarė. Komisija, išleisdama iš posėdžio senutę, perspėjo, kad niekas negali vaikus mokyti tikėjimo tiesų ir, jei dar bandysianti mokyti, tai gausianti dvejus metus kalažimo.

V e i s i e j a i .

Vilkaviškio Vyskupijos Kurijai

Kun. Albino Deltuvos
Veisiejų parapijos klebono

P a r e i š k i m a s

J.E. vysk. L. Paviloniui Veisiejuose teikiant Sutvirtinimo Sakramentą, š.m. liepos 28-29 d. įvyko keletas tikinčiųjų pasipiktinimą sukeliusių identų.

Motyvuojant rugiapiūte, Sutvirtinimo teikimo dienos rajone buvo paskelbtos darbo dienomis. Kolokinėms ir tarybiniam ūkiams buvo įsakyta žmonėm ne duoti jokio transporto. Sekmadienį lijo. Rugiapiūtė sustojo. Vis dėlto keliuose išstatyti postai į Veisiejus praleisdavo tik autobusus ir privatus transportą. Visos kitos mašinos ir vežimai su žmonėmis bėdavo grąžinami atgal. Dėl to iš kaičyninių Baltarusijos parapijų Veisiejus pailekė vos 11 norinčių Sutvirtinimo Sakramentą priimti žmonių.

Tikintieji pastebėjo, kad iš daugelio piūties laikotarpio šeštadienių ir sekmdienių darbo dienomis buvo paskelbtos tik

Sutvirtinimo teikimo dienos.

Liepos 28 d.apie 16 val., prieš pat atvykstant vyskupui, buvau iškiestas į miesto Vykdomyjį komitetą.DŽDT pirmininkas Vaikšnoras su trimis kitais, atrodo, valstybės saugumo tarnautojais, pareikalavo, kad prie bažnyčios neleistių pardavinėti jokių devocionalijų. Motyvuodamas tuo, kad jokių religinių reikmenų parduotuviu kol kas nėra ir kad tikintieji tais reikmenimis lig šiol būdavo aprūpinami tik per bažnyčias, reikalavimą patenkinti kategoriskai atsisakiau ir išspėjau, kad, iškišus į šį reikalą valdžios organams, gali išykti skaudžią nesusipratimą. Man buvo atsakyta, kad skundų niekas nebijo.

Netrukus po to, sutinkant vyskupą, draugovininkas Petras Rėkus bažnyčioje užpuolė moterį, jėga išplėše iš jos devocionalijas iškilus triukšmui, su jomis pabėgo. Kai kas tvirtina, kad rožančiai buvo traukomi, kryžliai trypiami kojomis, bet savo akimis mėčiusi liudininkų kol kas nesuradau.

Liepos 29 d., sekmadienį, anketi rytą milicininkai Leonovas ir Morkevičius atėmė iš moters devocionalijas ir ją pačią areštavo.

Kiek vėliau, prieš 10 val., kai bažnyčioje vyskupas teikė Sutvirtinimo Sakramentą, o prie altoriaus buvo dalinama Šv.Komunija, Vitas Karaliūnas su Vitu Savukynu bažnyčioje užpuolė kažkokį vyra ir jėga tempė ji iš bažnyčios.Užpultasis pradejo šauktis pagalbos.Gelbėti sušoko daugybė vyru ir moteru.Nors prie užpuolikų prisidėjo dar trečias vyras,ištemptą į šventorių savo auką jie buvo priversti paleisti.Prie šventoriaus vartų jų laukę milicininkas Giedraitis, kuriam skundėsi, kad operacija nepavykusi.

Apie 10 val.pameldų metu uniformuoti milicininkai Savonis ir Gieiraitis, žiau-

riai užlaužę rankas, nuo šventoriaus nusivedė akla seneli, pas kuri pastebėjo keletą rožančių ir kryželių su grandinėlėmis. Tuo pat metu ir Vitas Karaliūnas su kažkokiu vyrui, šventoriuje iš moters atėmę dvi tašes, nusinešė.

Tuoju vyskupą išlydėjus milicininkai Savonis ir Giedraitis pasikvietę talkon vieną technikumo dėstytoją, šventoriuje bandė atimti devocionalijas iš kažkokio vyro, tačiau įsierzinusi minia puolė milicininkus ir išmetė iš šventoriaus laukan. Milicininkai šaukėsi pagalbos, bet, kol pagalba atvyko, žmonės spejo išsiskirstyti.

Štokie faktai niekam neneša naudos, nei nedaro garbės. Gal būt, Kurija atitinkamose įstaigose galės padaryti reikalingų žygių, kad jie kitur nepasikartotų.

Veisiejai, 1973.VIII.3

Redakcinė pastaba.

1973 liepos 28 17 val. Veisiejų parapija iškilmingai sutiko J. E. vysk. L. Pavilonį. Tai pirmoji vyskupo pastoracinių išvyka į Vilnaviškio vyskupiją, atsikėlus iš Telšių į Kauną.

Liepos 28-29 d. Veisiejuose Sutvirtinimo sakramentą priėmė maždaug 2600 tikinčiųjų. Pamaldose dalyvavo apie 10000 žmonių. Šv. Komunijos išdalinta apie 5500.

Š a k i a i. Šios parapijos vikaras kun. Gvidonas Dovydaitis 1973.V.4 pasiuntė Šakių rajono Vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojai, saugumo viršininkui ir rajko sekretoriui tokio turinio pasiaiškinimą:

1973 balandžio 24 buvo iškviestas į Šakių rajono DŽDT Vykdomojį komitetą pas Šakių rajono pirmininko pavaduotoją D. Noreikišienę, kuriai drauge su saugumo viršininku ir par-

tiros sekretoriumi mane smarkiai išbarė.

kitą dieną į rajono lykdomajį komitetą buvo iškiestas Sakių dekanas kun. J. Šemaitis, kuriam išakytą mane nelaistai į Plokščių atlikinėti religinių apeigų, be to, pagradino uždrausti man vykti pamokslus.

Nors rajono parapijai verčiamas skubotai varžinių pasirašęn nė, oėt jis buvo neissamus, todėl norėu piliumu atsakyti į vienu kaltinimus, kuriuos laikau neteisingaisi:

1/Buvau laitintas, kad Plokščių reko-
lekcijų metu ū. m. balandžio 16 d. vakare su-
sirinkusiems tikintiesiems pasakian pamoks-
la.

Ilgesniam laikui susirgus Plokščių pu-
rapijos klebonui kun. J. Adomaitini, J.P. vysk.
Labukas raštu Nr. 364 pavedė Sakių dekanui
ir man aptarnauti Plokščių parapiją. Kadangi
sekmedieniais ir kitomis religiniemis
vyentėmis parilikti savo parapijoje buavo
patogiau pacis klebonui, tai atlikti reli-
giros apeigas Plokščių bažnyčioje dažniaus-
iai siąsdavo mane. Man reikdavo atlikti vi-
sas liturgines apeigas, taigi ir pamokslus
vykti.

2/Buvau kaltinamas už tai, kad pamokslų
metu tikintiesiems skaičiau ir aiškinan-
tarybinius įstatymus apie religinius kultus.

a/Skaičiau ne ko - os nors kapitalisti-
nės valstybos, bet tarybinius įstatymus. Ar
tai nusikaltimas?

b/Skaičiau ne slaptus ir draudžiamus da-
lykus, oėt iš 1963 m. Vilniuje, Valstybinės
politinės ir mokslinės literatūros leidyk-
loje išleistos A. Vesčikovo "Tarybiniai įsta-
tymai apie religinius kultus" knygos. Ar tai
nusikaltimas?

c/6.m.vasario 23-24 d. Vilniuje buvo res-
publikinė mokslinė konferencija, svarčiusi
klausimus apie piliečių teisinių suklejimą.
Toje konferencijoje LTSR teisungumo minist-

ras A. Randaitev ius pabrėže, "kad tolesne tarybinės demokratijos raida salygoja teisės valdymo dėl įmą politiniame, ukiniam ir kulturiniame gyvenime. Todėl partija skirta didžiajai ir kome tarybinių įstatymų tobulinimui, socijalinio teisėtumo ir teisėtvarkos išplėrimui, gyventojų teisiniam auklėjimui". Konferencijoje buvo pažymėta, "kad stiprinant vieną šių teisinių sauginkurų ir įstatymų "žinojimą, mažėja piliecių nuosikaltinimas". Konferencijos dalyviai pabrėže, "kad teisiniu ženiu propagavimas ir teisiniu darbo žmonių auklėjimas padeda didinti kiekvieno visuomenės nario atsakomybę už savo ir kitų veiksmus"/"Tiesa" 1973. II. 24/.

Be visi piliečiai būno tarybinius įstatymus apie religinius kultus. Mums, kūnigams, tai opžnai tenka patirti. Daugelis žmonių matus nuosikundžia, kad jie už religinius ištikimus yra persekiojami. Jie aiškinasi, kad jų viršininkai draudžia jiems atlikinti religines pareigos, draudžia lankyti bažnyčia, eiti sakramentu. Už neklausymą grasinama įvairiomis naučėmis, jėga norima padaryti ateistais, banginama pažemintim pareigose arba pašakinimu iš darbo. Mokiniai arba jų tėvai turi pat labai dažnai nuosikundžia, kad mokiniams negalima lankyti bažnyčios, eiti sakramentu, mesti tie. Vadinasi, daugelis musų piliečių nežino, jog tokiu įstatymu, kurie draustų religijos praktiką, pas mus nera. Argi tai nuosikaltimas, jog aš pamokslė metu tikintiesiems šitai naiškinau? Juk minėtoje konferencijoje kaip tik buvo kalbėta, kad reikia aiškinti įstatymus, nes tada matėja nuosikalstamumas.

5/Puvau kaltintas už tai, kad pamokslo metu minėjau Lukšių vidurinės mokyklos mokinį tévu skundą Lietuvos TSK prokurorui dėl vaiku religinio diskriminavimo.

Ne paslapčias, kad daugelis mous viršininkų ir mokytojų vandenyno.

peržengia tarybinius įstatymus. Daugelis viršininkų ir mokytojų tiesiog terorizuojantikinčius pavaldinius ir mokinius. Tarybiniai įstatymai tokiemis pažeidėjams numato bausmes. Lukšių vidurinės mokyklos mokinį sąmoningesnieji tévai, tai žinodami, parašė respublikiniam prokuroriui kolektyvinį skundą. Suprantama, jie pasielgė teisingai. Taigi aš nesuprantu, kodél apie tai negalima kalbëti? Argi tai nusikaltimas? Jeigu aš esu baramas ir man grasinama bausmëmis, kodél tada nebareimi ir nebaudžiami laikraščių ir žurnalų redaktoriai bei korespondentai, kurie spaudos puslapiuose iškelia viešumon daugelių nusikaltimų? Mano pamokslą girdëjo tik keliasdešimt tiskinčiųjų, o laikraščiuose ir žurnaluose aprašytus ivykius skaito tūkstančiai. Nesuprantu, kodél apie vienus nusikaltimus galima kalbëti ir rašyti, o apie kitus negalima? Juk ta pati Konstitucija saugoja ir visuomeninį turą, ir sąžinės laisvę.

4/Buvau kaltinamas dar ir už tai, kad aš blogai kalbës apie tą mokyklą, kur pats mokiausi ir baigiau.

Visuomet yra geriau karti tiesa negu saldus melas. Gédinga ir žema ne iškelti kladas, o jas nutyleti. Juk ir F.Dzeržinskis rašo: "Žengti į priekį galima tik tada, kai žingsnis po žingsnio ieškai blogio ir nugali jį".

Galima daryti išvadą, kad pas mus vienai p yra rašoma Konstitucijoje, įstatymuose, o kitaip elgiamasi. Įstatymai yra tikrai popieriuje; jie gražiai suformuluoti, bet iš piškryjų tiskinčiųjų įsitikinimų negina. Tai tik gražus propagandos žodžiai. Daug ateistų nusizengia prieš sąžinės laisvę: tikintieji aimauoja, skundžiasi, bet įstatymų saugotojai nei vieno iš šios rušies nusikaltelių nenubaudė.

Norëtusi, kad tie gražus sąžinės laisvę įstatymai nebûtu vien tik gražios propagan-

dinės frazės, bet kad jie iš tiesų saugotų šventus tikinčiųjų piliečių sąžinės jausmus.

Šakiai, 1973. V. 4 Kun. G. Dovydaitis

K A I Š I A D O R I Ū V Y S K U P I J A

K u k t i š k ē s . Per 1973 m. Velykas šioje parapijoje mergaitės barstė gėles. Kuktiškių aštuonmetės mokyklos direktorius Meškauskas už šią "nusikaltimą" mergaites išbarė. Kai kurių mokinį karikatūros atsidūrė į mokyklos sienlaikraštį. Veroniką Katinę Kuktiškių kolūkio pirmininką J. Ryliškį barė, kam jinai organizavusi procesijos mergaites. Grasino atimti sklypą, neduoti ganyklos ir pašaro.

GERBIAMI SKAITYTOJAI !

"LKB Kronikai" netinka nekonkreči informacija ir netikslių faktų. Tokios rūšies medžiaga "Kronikos" puslapiuose nespausdina ma. Kiekviens žinia, faktas ar įvykis, susijęs su Katalikų Bažnyčios padėtimi, mūsų tautos istorija, dabartimi, su valdžios organų sau vale, represijomis ar su kitokiomis diskriminaciniemis priemonėmis, turi būti kruopščiai patikrintas, aiškus ir tikslus. Skaičiai, datos, pavardės, vietovardžiai ir kiti duomenys turi būti ypatingai aiškūs, teisingai užrašomi ir patikrinti.